

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚ/ΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΔΡΑΜΑΣ
**ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΦΥΤΟΪΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ
ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ταχ. δ/ση.: Διοικητήριο, 66133 ΔΡΑΜΑ
Πληροφ.: Κων/νος Σίμογλου
Τηλ.: 25213-51247
Φαξ: 25213-51204
Ηλ. ταχ.: pfedaokdramas@vivaldi.net
Ιστότοπος: <https://planthealthdrama.wordpress.com>

Δράμα, 05-08-2021
Αρ. πρωτ.: 211786/12999

ΠΡΟΣ: 1) Φυτοφαρμακεία Π.Ε. Δράμας
2) Συνταγογράφοι Π.Ε. Δράμας
3) Γραφείο Τύπου Π.Ε. Δράμας

ΚΟΙΝ.: Όπως ο ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

ΘΕΜΑ: Παρακολούθηση ημιπτέρων εντόμων στο βαμβάκι («βρομούσες»).

- ΣΧΕΤ.:** α) Greene, J.K., Turnipseed, S.G., Sullivan, M.J., May, O.L., 2001. Treatment Thresholds for Stink Bugs (Hemiptera: Pentatomidae) in Cotton. Journal of Economic Entomology 94, 403–409. <https://doi.org/10.1603/0022-0493-94.2>
β) Stewart, S.D., 2010. W027-Cotton Insects: Stink Bugs, The University of Tennessee Agricultural Extension Service, 04-0077 E12-4615, http://trace.tennessee.edu/utk_agexcrop/77
γ) Το με αρ. 22129/11-12-2019 έγγραφό μας.
δ) Το με αρ. 16373/19-08-2019 έγγραφό μας.
ε) Το με αρ. 13347/06-08-2020 έγγραφό μας.

Σε συνέχεια των προηγούμενων (γ, δ και ε) σχετικών εγγράφων μας, που αφορούσαν σε ενημέρωση για τα ημίπτερα έντομα (κοινώς: «βρομούσες») στην καλλιέργεια του βαμβακιού, σας ενημερώνουμε ότι:

Α) Η κοινή πράσινη «βρομούσα» είναι το επικρατούν είδος ημιπτέρου σε βαμβακοκαλλιέργειες στον ν. Δράμας [*Nezara viridula* (με συνηθέστερες μορφές στην περιοχή τις: f. *smaragdula* και f. *torquata*)].

Β) Κατά πληροφορίες τού Τμήματος ΠΦΕ, μικρή μερίδα καλλιεργητών προέβη σε «προληπτικές» εφαρμογές πυρεθρινοειδών εντομοκτόνων εναντίον ημιπτέρων εντόμων σε βαμβακοκαλλιέργειες, χωρίς κανένα απολύτως κριτήριο και μάλιστα ύστερα από συμβουλή τεχνικού συμβούλου. Τέτοιες ενέργειες είναι αδικαιολόγητες, οφείλονται στην άγνοια των καλλιεργητών και στην παραπληροφόρηση, αλλά και στην κακή κατάρτιση μερίδας συμβούλων και καταδεικνύουν μία ευρύτερη **δυσλειτουργία στο σύστημα ορθής ενημέρωσης των παραγωγών και παροχής συμβουλών** σε θέματα φυτοπροστασίας.

Γ) Για την αντιμετώπιση των ημιπτέρων εντόμων στο βαμβάκι, επισημαίνονται τα παρακάτω:

α) Η παρατήρηση απλώς της ύπαρξης αβγών, προνυμφών ή ενηλίκων ημιπτέρων στην καλλιέργεια βαμβακιού δεν συνιστά από μόνη της ανησυχητική ένδειξη (**Εικόνες 1-8**). Σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί κριτήριο για επέμβαση με εντομοκτόνα, καθώς τα νύγματά τους δεν συνεπάγονται κατ' ανάγκην εσωτερική υποβάθμιση των καψών.

β) Τα συμπτώματα που μπορεί να προκληθούν από την προσβολή των καψών από ημίπτερα εκδηλώνονται με αποχρωματισμό (μελάνωση, καφέτιασμα) της ίνας στο εσωτερικό των καρυδίων τού βαμβακιού (**Εικόνες 9-12**). Ο αποχρωματισμός και οι

αλλοιώσεις αυτές οφείλονται σε ένζυμα που εκκρίνονται από τα έντομα αυτά και από παθογόνα που εισέρχονται από την πληγή του νύγματος.

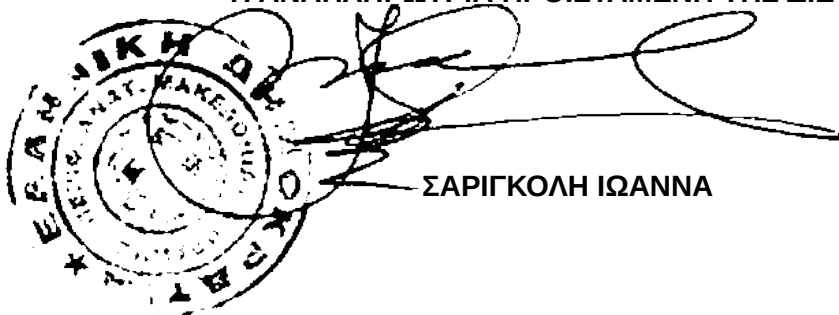
γ) Δεν έχουν καθοριστεί ελληνικά όρια επέμβασης. Για να διαπιστωθεί αν υπάρχει πρόβλημα από προσβολές ημιπτέρων στο βαμβάκι και να εκτιμηθεί η αναγκαιότητα επέμβασης συνιστώνται τα παρακάτω (σύμφωνα με τις διεθνείς συστάσεις): Συλλέγουμε ένα τυχαίο δείγμα 30-40 καρυδιών διαμέτρου 2-3 εκατοστών. Ελέγχουμε το εσωτερικό τους για ύπαρξη αποχρωματισμών στις ανώριμες ίνες, στα αναπτυσσόμενα σπέρματα και στην εσωτερική επιφάνεια της κάψας (καρύδι). **Αν το 20% των καρυδιών εμφανίζει αποχρωματισμό ή αλλοιώσεις τότε μπορεί να εξετασθεί η πιθανότητα επέμβασης.** Σε διαφορετική περίπτωση η εφαρμογή εντομοκτόνου αυξάνει το κόστος παραγωγής χωρίς κανένα αντίκρισμα, ενώ προκαλεί διαταραχή της ισορροπίας τού αγροοικοσυστήματος (πιθανότητα **έξαρσης πληθυσμών τετρανύχου και πράσινου σκουληκιού**). Επισημαίνεται ότι ευπαθή σε προσβολή είναι τα μετρίου μεγέθους καρύδια, ηλικίας έως 20 ημερών (διαμέτρου 2-3 εκατοστών). Καρύδια ηλικίας μεγαλύτερης των 25 ημερών δεν προσβάλλονται. Τέλος, σημειώνεται ότι τα εξωτερικά σημεία προσβολής (νύγματα) επί της κάψας δεν αντιπροσωπεύουν απαραίτητα εσωτερική βλάβη. **Η πιο πάνω διαδικασία είναι εύκολη και μπορεί να πραγματοποιηθεί στον αγρό από τον καλλιεργητή.**

δ) Σε δείγματα που λαμβάνονται από διάφορες περιοχές της ΠΕ Δράμας και εξετάζονται στο Τμήμα Π.Φ.Ε. δεν έχει εντοπιστεί συγκεκριμένο πρόβλημα.

Δ) Σε περίπτωση αμφιβολιών από παρατηρήσεις εντόμων και καψών παρακαλούμε να επικοινωνείτε με το Τμήμα Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου.

Ε) Το παρόν έγγραφο αποσκοπεί στην ενημέρωση των γεωπόνων της Π.Ε. Δράμας, **και, μέσω αυτών, στην πληροφόρηση των καλλιεργητών τού νομού**, ώστε να απομακρυνθεί το ενδεχόμενο αναίτιων επεμβάσεων λόγω πανικού. Παρακαλούμε για μία ακόμη φορά το Τμήμα Προστασίας Φυτών του ΥΠ.Α.Α.Τ., στο οποίο κοινοποιείται το παρόν, να εξετάσει τον καθορισμό σχετικών ορίων επέμβασης για ημίπτερα έντομα με βάση τις αρχές ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας στην καλλιέργεια βαμβακιού.

ΜΕ ΕΝΤΟΛΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ
Η ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΣΑΡΙΓΚΟΛΗ ΙΩΑΝΝΑ

Το *Nezara viridula* σε βαμβακοκαλλιέργειες της Π.Ε. Δράμας και συμπτώματα εσωτερικής αποδιοργάνωσης των καψών βαμβακιού.

Εικόνα 1. Ενήλικο *Nezara viridula* f. *smaragdula*.

Εικόνα 2. Ενήλικο *Nezara viridula* f. *torquata*.

Εικόνα 3. Αβγά του *Nezara viridula*.

Εικόνα 4. Προνύμφες 1ου σταδίου.

Εικόνα 5. Προνύμφη 2ου σταδίου.

Εικόνα 6. Προνύμφες 3ου σταδίου.

Εικόνα 7. Προνύμφη 4ου σταδίου.

Εικόνα 8. Προνύμφη 5ου σταδίου

Εικόνα 9. Μελάνωση των ινών της κάψας.

Εικόνα 10. Μελάνωση ινών, αποδιοργάνωση και μελάνωση εσωτερικής επιφάνειας κάψας.

Εικόνα 11. Μελάνωση ινών και σπέρματος βαμβακιού.

Εικόνα 12. Μελάνωση ινών βαμβακιού.

©: Τμήμα Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου, Δ.Α.Ο.Κ. Δράμας

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση φωτογραφικού υλικού χωρίς την έγγραφη άδεια της ΔΑΟΚ Δράμας

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ:

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1) Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Δ/ση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής, Τμήμα Προστασίας Φυτών, Συγγρού 150, 17671 ΚΑΛΛΙΘΕΑ

2) Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

α) Θεματικό Αντιπεριφερειάρχη Πρωτογενούς Τομέα κ. Γεώργιο Ζιμπίδη, asaninath@pamth.gov.gr

β) Γεν. Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής, Δημοκρατίας 1, 69100 ΚΟΜΟΤΗΝΗ

γ) Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας Περιφέρειας Π.Α.Μ.Θ., Δημοκρατίας 1, 69100 ΚΟΜΟΤΗΝΗ

3) Δήμοι Δράμας, Δοξάτου, Κάτω Νευροκοπίου, Παρανεστίου, Προσοτσάνης, Ηλεκτρονική αποστολή

4) Π.Κ.Π.Φ.Π. & Φ.Ε. Καβάλας, Άγ. Λουκάς – Τέρμα Αμυνταίου, Τ.Θ. 1235, 651 10 ΚΑΒΑΛΑ

5) Π.Κ.Π.Φ.Π. & Φ.Ε. Θεσσαλονίκης, Θέρμη – Τ.Θ 60436, Τ.Κ 57001 ΘΕΡΜΗ

6) Δ/ση Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, Καβάλα, gveneti@minagric.gr

7) Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης Δράμας, Θεμιστοκλέους, 66100 ΔΡΑΜΑ

8) Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης Καβάλας, Κων/νου Παλαιολόγου 4, Τ.Θ. 1267, 65403 ΚΑΒΑΛΑ

9) ΓΕΩΤ.Ε.Ε. – Παράρτημα Αν. Μακεδονίας, geoteeam@otenet.gr - Με την παράκληση να ενημερώσει τα μέλη του.

10) Καλλιεργητές, Ηλεκτρονική αποστολή (βάσει λίστας διανομής)

11) Εσωτερική διανομή, Τμήμα Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής, Δ.Α.Ο.Κ. Δράμας